

»O, ti porednež, kako si radoveden!«

Odložila je torbo na klop in se vsela tudi sama. Nato je postavila nabasano torbo sebi na kolena in se nasmehnila.

»Nekaj sem vam prinesla, nekaj dobrega...«

Še bolj se je zasmejala in je odgrinjala počasi ruto; segla je v torbo in je izvlekla iz nje nekaj pomaranč.

»Kateri je najbolj priden?«

»Vsi! Vsi!«

Stegovali smo roke, babica je pa dvignila lepo, okroglo pomarančo visoko v zrak in se nam je muzala poredno.

»Če ste kaj pridni? — — Ti, Zvonko, ti ne dobiš ničesar, veš. Si preveč poreden... Kje je pa Matijček? In Slavko? In Ferko?... Pa tudi Lenica je bolj pridna.«

»Jaz sem tudi priden!«

»Ti?... O!«

Poskočil sem in sem dobil pomarančo. Babica pa je segala v torbo in je dala še vsakemu drugemu po eno pomarančo. In tudi piškote je delila, zraven tega pa je mežikala z očmi.

»Glejte, da boste pridni!«

»Bomo! Bomo!«

»Pa res!«

»Res! Res!«

Babica je vstala in rekla:

»Torba je prazna!«

Njene dobre oči so se smehljale; tudi vela, v gube nabrana lica so se smehljala sočutno...

Potem je šla...

O dobra babice! Neizbrisen je tvoj spomin! Bog ti povračaj stoterno!

Cvetinomiški.

Večer.

Nastopili so dolgi večeri. To je tisti čas, ki nam je bil nekdanj posebno ljub. Ropot in hrup dneva je utihnil; zavlada je tišina, in nad njo je razpela večerna megla svoj pajčolan.

Na vrtu je lahno šuštel listje, padajoče z vej dol na hladno zemljo. Zakasneli delavci so se vračali s polja proti vasi.

Prijetno je bilo sedeti o mraku v temačni sobi. V peči je prasketal ogenj. Časih se je predrzno vzpela in vzdignila iskra ter vzletela skozi omrežna vratica.

Bratec je sedel v materinem naročju in povešal trudno glavico kakor cvetka, ki ji je uvenelo stebelce. Starejši smo pa moledovali: »Mamica, pripoveduj!«

In pripovedovala je mamica bajke tajinstvene. Čuli smo pravljice o vitezih, o kralju Matjažu in njegovi vojski, o divjih Turkih. Vojska in zopet vojska izza davnih dob.

Požig in ogenj smo zrlí v duhu pred seboj. Skoro, da si nismo upali dihati v izbi, ki jo je odeval najblaženejši in najsvečanejši mir. Naše oči so zrle daleč vun izza domače doline, daleko čez kratek dan, ki je tonil za gorami in puščal meglenemu večeru prosto pot. Zrle so napeto naše oči, sledile in se divile zgodovinskim dogodkom kakor čudom pragozda, ki je neznano velik in ga ne prehodi nihče. Otroške naše oči so usrkavale divje podobe, ki so govorile o bojih, o pomanjkanju, o srčnih bridkostih in o strašni smrti. Nezapopadljivo grozoto smo zrlí pred seboj v tihi izbici...

Še sedaj, kadar se spomnim onih jesenskih in zimskih večerov, se mi dozdeva, kakor da se komaj slišno odpirajo vrata, vodeča v raj, in skozi polodprto špranjo blešči kras, ki ga ne pozna svet: blagoslov pokrajine, kjer vlada ljubezen sredi miru!

Nikdar ni bil svet tako lep kot v onih večerih, v katerih je zasnila zemlja v dolgih dihih, ter so v njenem sladkem snu pevali angelci: In mir ljudem na zemlji! —

In zopet prihajajo zdaj dolgi večeri kakor nekdanj, ko so posedali oče, sinovi med družinico. Srečno, zadovoljno in mirno življenje ob domačem ognjišču, v udobni izbi. Sreča miru, ki ga je prinašal večer po trudapolnem dnevnem delu!

In sedaj? »Da bi le dolgih, viharnih in strupenomrzlih večerov ne bilo,« toži mati v trepetu za edinca. —

Otroci zro žalostno očetov prostor v zapečku. Ni ga! —

Da, — zimski večeri! Temno začinjajo mnoga tužna srca. Zagrinjajo mnoga skrivnih solz.

Dolgi večeri! Nema priča so mnogih težko izvojevanih in prestanih ur in ne izdajo niti besedice o vsem, kar so videli...

In vendar jih ni karati teh večerov, dasi odpirajo tisoč in tisoč ran, ob dnevnem delu zabljenih. Prihajajo k nam kakor prijatelji nežnih, dobrih besedi. Prožimo jim roke, odpiramo srca in čujemo njihove besede!

Tužna mati številne dece zre skrbno in sluša kramljanje otrok. Brezskrbna govorica ji umirja bolešno srce ter ga navdaja z mirom in upom. Razgovarja se naposled i sama ž njimi, jim pripoveduje o očetu, in njegova podoba živo vstaja pred mladimi dušami. Tem presrčnejša jim je naposled večerna molitev za očeta na bojni poljani.

In tužna mamica v dolgem večeru? Kaj li govori večer njej? Obrača ji trudni pogled k Materi milosti na steni. Sicer ne trepeče tamkaj več lučca, a tem globlje je Mati žalostna vtisnila svojo podobo v krvaveče srce matere zemeljske. Mati sedemžalostna, koje sín je šel v odrešenje

ljudstva, bridko pot trpljenja in smrti. Kakor mogoče ravno i ta čas gre družinski oče, sin, pot smrti za domovino. Naj li ne vzame mati molka ter v molitvi išče tolažbe srcu, — tolažbe in upanja, da po velikem petku nastopi dan veličastnega vstajenja, ako ne v tem — tem gotoveje v drugem življenju.

Kako tolažeče govori večer! Slušajmo ga!

Franica Zupančič.

DEKLAMOVANKE.

7. Domovini.

Avstrija — o domovina moja,
ti ne veš, kako te srčno rad imam;
raju je podobna zemlja tvoja,
lepše na vsem svetu ne poznam.

Diadem ogromen so vrhovi,
ko jih solnce jutranje zlati.
Bajnih bitij tajni so domovi,
v pravljicah spomin na njé živi.

Slapi čisti, silni vodometi,
lepših nima niti knežji vrt.
In prepadi, v tajni mir odeti,
so kraljestvo, v njih kraljica smrt.

Jezera, dragulji med gorami,
vam vrstnikov skoro nima svet.
Kdo bi rad se ne pohvalil z vami!
Ve ste goram, kar je šopku cvet.

Ve planine, s cvetjem posejane,
ste vrtovi čarovnih devic.
In preproge daljne so poljane,
vanje vtkanih je nebroj cvetic.

Gozdi temni, tajno šelesteči,
so bogastvo naše, naš zaklad.
Vinski kraji, dražestno dehteči,
dragocen zorevajo nam sad.

Ravni plodne, s polji posejane,
so morje, kjer klasje valovi.
Kaj bi svet nam dal za te poljane!
A na prodaj naša zemlja ni.

Naše lepe zemlje ne prodamo;
orošena s srčno je krvjo...
Za posest najdražjo jo imamo,
ne odtehta je svetá zlato!

Reke naše, niti ve srebrne,
v daljni ve izporočite svet:
»Vsak izseljenec se naj povrne;
vsak gorkó bó in ljubó sprejet!« —

Morje naše, morje večno mlado,
vrata širna v daljni, pestri svet...
Ti budiš nam v srcih lepo nado,
ti dragulj naš, naš najlepši cvet.

Domovina, kdo bi štel zaklade,
ki jih hraniš v temnem dnu globin!
Razne šege v nas so in navade,
vsak pa ljubi te kot mater sin.

Avstrija, o domovina moja,
ti ne veš, kako te srčno rad imam;
raju je podobna zemlja tvoja,
lepše na vsem svetu ne poznam.

J. Polak.

